



ONDERZOEK WAT NEDERLAND LEEST

Literatuur heeft het zwaar

Hoe staat de boekenbranche ervoor? *NRC* onderzocht de bestsellerlijsten van de afgelopen 20 jaar.



Door onze redacteurs **Hanneke Chin-A-Fo** en **Toef Jaeger**

AMSTERDAM. Nederlandse literaire romans halen steeds minder de bestsellerslijsten. Non-fictie doet het juist steeds beter. *NRC* onderzocht aan de vooravond van de Boekenweek de bestsellerlijsten die de stichting CPNB de afgelopen twintig jaar opstelde voor het Nederlandse boekenvak. Dit zijn de opvallendste bevindingen.

1 | De Nederlandse literaire roman heeft het zwaar

Aan het einde van de vorige eeuw stonden er twintig Nederlandse literaire romans in de jaarlijkse top-100, vorig jaar waren dat er nog elf. Sinds 1997, toen de eerste top-100 verscheen, was nooit een Nederlandse roman het bestverkochte boek. Slechts tweemaal haalde een Nederlandse roman de top-3: *Komt*

een vrouw bij de dokter van Kluun en *Zomerhuis met zwembad* van Herman Koch. Volgens Erica van Boven, hoogleraar letterkunde en specialist op het gebied van bestsellers, komt dit doordat „vertaalde fictie de smaak van het publiek overvleugelt. Het internationale aanbod wordt steeds groter en verdringt de Nederlandse fictie.”

2 | De betere non-fictie doet het goed

De laatste drie jaar bereikten drie non-fictiewerken de hoogste plaats: *Kieft* van Michel van Egmond, *Dit kan niet waar zijn* van Joris Luyendijk en *Judas* van Astrid Holleeder. Van Boven verklaart dit uit de groeiende invloed van media, vooral tv. „Auteurs worden bekende Nederlanders. Dat versterkt het effect dat lezers graag over bekende Nederlanders lezen, vooral als die over hun eigen leven schrijven, helemaal als

het over dood, ziekte of misdaad gaat.”

„Fictie en non-fictie groeien naar elkaar toe”, meent Jelte Nieuwenhuis van uitgeverij Atlas Contact. „Jonge auteurs gebruiken in hun romans vaker non-fictie. De beweging andersom was al eerder ingezet.” Ook Suzanne Holtzer (De Bezige Bij) ziet dit gebeuren. „Het verhaal en de verbeelding hebben meer ruimte gekregen bij de beschouwing.”

3 | De televisie bepaalt wat we lezen

Van de 31 boeken die tot eind 2016 Boek van de maand bij *De Wereld Draait Door* (DWDD) waren, kwamen er 28 in de wekelijkse top-60 van de CPNB terecht. De meeste uit het niets. Ze bleven er gemiddeld 17 weken in staan en bereikten gemiddeld de 12de plaats.

Hoogleraar Van Boven: „Het DWDD-effect is een heel sterke trend in dit onderzoek. De invloed van recensies in kranten neemt sterk af. Vroeger werden boeken die een literaire prijs kregen meteen bestsellers, zelfs met een onbekende winnaar. Die invloed lijkt minder te worden.”

De Nederlandse fictie zou gebaat kunnen zijn bij het gebruik van big data, meent Patrick Swart, directeur van mediaconcern WPG. Hij experimenteert met algoritmen die helpen voorspellen hoe goed een boek het gaat doen. „Manuscripten die je op de markt wil brengen, kun je hiermee ondersteunen. Bij Netflix-series doen ze dat al, bij muziek ook, waarom niet bij boeken?”

- [+] **Bestselleronderzoek** pagina 8-11
- [+] **Special Boekenweek** C4-15
- [+] **Commentaar** pagina 17